

Tre generationer i Carlstads-Gillet

Året är 1944. Kriget har en allt klarare tendens. Tyskar och japaner skulle komma att förlora. Sverige skulle lyckas hålla sig utanför och dra fördel av sin intakta industri, tjäna pengar till politikernas folkhem, forma ett nytt och fräschare Sverige med sociala reformer och moderniserad bebyggelse. Samhällsomdanarnas välvilliga iver driver upp takten.

I vissa avseenden kunde det nog finnas skäl till eftertanke och besinning. Gärna nytt och modernt men i rimlig takt och omfattning för att samtidigt vårda stadens traditioner och hålla ett vaksamt öga på dess utveckling med bevarande av det som verkligen vore värt att bevaras. Några framsynta herrar med intresse för sin stads historia och utveckling, bland dem folkskolläraren Sigurd Gustavsson och industrimannen Curt Wennberg, resonerar om att skapa någon form av sammanslutning för att driva dessa intressen och skapa ett forum för opinionsbildande förslag och debattinlägg.

Sagt och gjort. De formulerar ett upprop att publiceras i stadens tidningar, vari intresserade kallas till ett möte på Stadshotellet fredagen den 18 februari på kvällen. På verkstadskontoret hos KMW sitter denna förmiddag några tjänstemän och diskuterar under kafferasten. Någon refererar uppropet med dess kallelse och de kommer snart överens om att det nog ligger någonting i förslagsställarnas tankegångar.

De beslutar att hörsamma kallelsen och går på kvällen ner till mötesplatsen Stadshotellet Ritaren och ingenjören Adolf Andersson är sedan sin pensionering från KMW för dussinet år sedan inte längre aktiv bland dem men likväl på sätt och vis en av dem genom fortsatt god kontakt. Många vänner och bekanta och han är fortfarande en uppskattad medlem i tjänstemannaklubben. Han fascineras av grundtanken för en förening eller ett gille som han förstår den av samtal och upprop och gör sällskap ner till Stadshotellet.

Lektor Vendel, som har ombetts att leda mötet och konsul Curt Wennberg, som redogör för syfte och förslag till stadgar, får rungande bifall av ett 40-tal mötesdeltagare och när Adolf vandrar hem i sena kvällen, gör han det som en av stiftarna till det Carlstads-Gille, som snabbt skulle växa till en viktig opinionsbildare, så talrik att medlemsantalet med hänsyn till möteslokaler rätt snart måste maximeras till 300 för många år framåt.

Det visar sig, att Adolf är den näst äldste i den första medlemsskaran med sina 77 år. Men han är kroppsligen i gott trim och andligen alltjämt synnerligen vital, klar i tanken och snabb i repliken. Förtroendeposterna i Gillets ledning är inte aktuella. Det finns gott om bildat folk, som är betydligt yngre, som kan och är villiga att ta hand om dem.

Johan Adolf Andersson 1866—1960

Carlstads-Gillet's stadgeenliga målsättning att sprida kännedom om stadens historia, slå vakt om värdefulla minnesmärken och verka för att historiska och konstnärliga krav beaktas vid framtida omdaning tilltalar som sagt Adolf, men det skall heller inte bortses ifrån att sista att-satsen i stadgarnas ändamålsparagraf i hög grad får hans uppmärksamhet, ... *att genom sällskaplig samvaro uppliva minnet av märkliga tilldragelser och personligheter.*

Han är ju född året efter branden i en liten stuga på fångelseområdet, där hans far Anders Nilsson var vaktkonstapel, och kan berätta om ett tidigare Karlstad än de flesta.

Genom arbetet på verkstadskontoret, engagemanget i nykterhetsrörelsen, det egna husbygget 1902-1904 som en av pionjärerna på östra Herrhagen, ja genom sitt intresse för det mesta, som rör sig i tiden, har han kunnat följa utvecklingen i den växande staden och lärt känna så många karlstadsbor, att han kan minsann berätta.

Men också gärna lyssna till och jämföra med andras erfarenheter och tankar.

Adolf blir en av de trognaste medlemmarna i Carlstads-Gillet. I november 1952 återfinns han som 86-åring på NWTs bild av mötesdeltagare på första sidan. Fyra år senare skriver samma tidning:

90-åring pigg veteran vid vårlig Gillesfest

*Carlstads-Gillet har kvar sin magnetiska dragningskraft - festsalen på Stads-
hotellet var fullsatt när åldermannen på torsdagskvällen öppnade förhandling-
arna och bl.a. kunde peka på att man hade nöjet att bland de närvarande se
gillets äldste ledamot, ingenjör A. Andersson, som inom kort tid fyller sina 90
år. Han har ej försummat någon gilleksammankomst hittills.*

Adolf fullföljer sin närvarosvit in i det sista och när hans långa liv ändas på sommaren 1960, sätts punkt för 94 aktiva och händelserika levnadsår och 16 års engagerat medlemskap i Carlstads-Gillet.

Under tiden har han kunnat hälsa närbesläktade och välkända karlstadsbor välkomna i Gilles-kretsen. I tur och ordning har de avgivit sina löften och intagits som medlemmar under Gillets solenna former:

Svärsonen Gunnar Granquist kyrkogårdsföreståndare, intagen hösten 1944, 1893-1955, gift med Adolfs äldsta dotter Anna.

Jonas Carlström, disponent, intagen våren 1945, 1888-1960, gift med Gunnars syster Karin Granquist.

Carl-Ivar Granquist, civilingenjör, intagen våren 1945, 1898-1973.

Henry Granquist, speditör, intagen våren 1945, 1901-1992.

Svärsonen Bror Nilsson, bankkassör, intagen våren 1947, 1900-1953, gift med Adolfs dotter Adéle.

Den släktraden skulle långt senare i slutet av seklet komma att kompletteras med Adolfs dotterson Carl Eje Granquist, som i sitt tacktal vid intagningen i Carlstads-Gillet vid vårgillet 1999 bland annat hänvisade till ovanstående.

*Gunnar Granquist
1893—1955.*

Herr Ålderman, Ärade Gillesråd!

Å egna och övriga nyblivna Gilles-bröders vägnar framför jag ett varmt tack för den ära och den glädje, som förunnats oss genom Rådets beslut att kalla oss till medlemmar i detta förnämliga sällskap.

Tillåt mig dessutom, Herr Ålderman, att ta någon minut i anspråk för en kort personlig reflektion. Som sonson till stadsträdgårdsdirektören Carl Herman Granquist föddes jag en höstdag 1925 i den numera vackert och pietetsfullt renoverade huvudbyggnaden i Stadsträdgården, följaktligen klokt nog förklarad som byggnadsminne och räddad åt eftervärlden.

På såväl fädernet som mödernet stammar jag från välrenommerade och på sin tid välkända Karlstads-familjer, och jag hade den ovanskliga förmånen att få växa upp i kretsen av en månghövdad skara av anförvanter i tre generationsled. Lägg därtill de många kamraterna och vännerna från pojk- och ungdomsåren i de härliga dåtida kvarteren på ärans och hjältarnas Herrhagen.

En trivselns och trygghetens kuliss, en vacker väv av täta trådar. Men av förgängligt material och enligt naturens och livets villkor allt glesare under årens lopp. Dessa trådar bidrog i hög grad till en kontinuerlig kontakt inte bara med dessa anförvanter och vänner utan också med staden som sådan. Eftersom jag inte fann min utkomst i Karlstad, nödgades jag nämligen leva i "exil" hela mitt yrkesverksamma liv, följaktligen som pensionär i Filipstad, men gudskelov har det ändock i alla år funnits plats för mig i Värmland, alltid med ett överkomligt avstånd hem till Karlstad.

Ett glesnande anförvanners nät kan inte ersättas men väl i någon ringa mån kompenseras genom andra trådar. Detta medlemskap i Carlstads-Gillet är en gyllene sådan, som verksamt bidrar till en hållbar väv av minnen med nya värdefulla inslag.

Sex anförvanter i två generationer före mig har varit medlemmar i Carlstads-Gillet, däribland min morfar, "ritere Andersson på verkstan", KMW, Johan Adolf vid förnamn, och min far, trädgårdsmästaren och kyrkogårdsföreståndaren Gunnar Granquist.

Är det underligt då, om jag känner något alldeles extra, när också jag befunnits värdig detta medlemskap. Tack!

Carl Eje Granquist

Carl Eje Granquist